

**ENTELEKTÜEL YETERSİZLİĞİ OLAN BİREYLERİN KATILDIĞI (2+1) SPOR
TEKNİK HAREKET UYGULAMALARINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİN İNCELENMESİ****THE ANALYSIS OF OPINIONS ON THE (2+1) SPORTS TECHNICAL MOVEMENT
PRACTISES FOR INDIVIDUALS WITH INTELLECTUAL DISABILITIES****Gonca İnce¹, Nurcan Yıldırım², Elif Dilan Atılğan³, Abdullah Türkmen⁴**

ÖZ: Bu çalışmada, (2+1) Spor Teknik Hareket Uygulamalarının (STHU) Entelektüel Yetersizliği Olan Bireyler (EYOB) üzerindeki etkilerine ilişkin çeşitli gözlemler analiz edilmiştir. Çalışmada, nitel araştırma desenlerinden tematik analiz yöntemi kullanılmıştır. Çalışmaya, Adana ili'nde özel eğitim merkezlerine devam eden 15 EYOB gönüllü hedef kitle olarak belirlenmiştir. Bu kişilere, 4 hafta/haftada 2 gün/günde 60dk. (2+1)STHU yapılmıştır. Araştırmacılar (2+1)STHU örnek hareket havuzları oluşturup, müzik eşliğinde uygulamıştır. Çalışma katılımcıları ise; uygulamaya katılan EYOB'lardan sorumlu öğretmenler (4kişi), Birinci Derece Bakım Verenler (BDBV) (3kişi) ve eğitim veren öğrencilerden (7kişi) oluşmuştur. Katılımcılara uygulamalar hakkında yarı yapılandırılmış sorular yöneltilerek bu uygulama hakkındaki görüşleri alınmıştır. BDBV'ler bu uygulamadan EYOB'ların çok zevk aldıklarını belirtmişlerdir. Eğitim veren öğrenciler, bu uygulamanın özel eğitim merkezlerinde yapılmasını ve EYOB'ların spor teknik hareketlerini bu uygulama ile daha kolay öğrenebildiklerini belirtmişlerdir. EYOB'lardan sorumlu öğretmenler ise, bu uygulamalar ile bireylerin motor ve sosyal becerilerinin geliştiğini bildirmişlerdir. Sonuç olarak; EYOB'lara yönelik (2+1) STHU'nun özel eğitim merkezlerinde yaygınlaştırılmasının önemini vurgulayabiliriz.

Anahtar sözcükler: Entelektüel yetersizlik, Öğrenci, Ebeveyn, Spor, Sorumlu öğretmen

ABSTRACT: In this study, we aimed to analyze various observations of the effects of the (2+1)Sports Technical Movement Practices(STMP) on individuals with Intellectual Disabilities(ID). This study used thematic analysis method, one of the qualitative research designs. 15students with ID who attended special education schools in Adana as a target group(TG) were determined in the study. These TG participated in the (2+1)STMP (60minutes a day/2days a week/for 4weeks) with music. Participants of study consisted of the teachers responsible (4individuals), primary caregivers (3individuals) and student-teacher (7individuals) for the TG. At the end of the study, participants gave their opinions by answering semi-structured questions about (2+1)STMP. The caregivers reported that TG enjoyed participating in the (2+1)STMP. The student-teachers reported that this (2+1)STMP should be applied in Special Education Schools and TG can learn technical skills and movements more easily thanks to this (2+1)STMP. The teachers responsible for TG reported that both motor and social skills of individuals increased with these practices. Consequently, we emphasize the importance of disseminating the (2+1)STMP to apply in special education schools.

Keywords: Intellectual disabilities, Student, Parent, Sport, Responsible teacher

Bu makaleye atf vermek için:

İnce, G., Yıldırım, N., Atılğan, E.D., Türkmen, A. (2023). Entelektüel yetersizliği olan bireylerin katıldığı (2+1) spor teknik hareket uygulamalarına yönelik görüşlerin incelenmesi, Trakya Eğitim Dergisi, 13(2), 1178-1194.

Cite this article as:

Ince, G., Yıldırım, N., Atılğan, E.D., Türkmen, A. (2023). The analysis of opinions on the (2+1) sports technical movement practises for individuals with intellectual disabilities. Trakya Journal of Education, 13(2), 1178-1194.

*Bu araştırma, İspanya'da 14-16 Temmuz 2021 yılında The International Conference on Multidisciplinary Perspectives on Equality and Diversity in Sports (ICMPEDS) da online özet bildiri (sözlü sunum) şeklinde sunulmuştur.

¹Doç.Dr, Çukurova Üniversitesi, Adana/Türkiye, e-mail:gince@cu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3438-3241

²Doktora Öğrencisi, Çukurova Üniversitesi, Adana/Türkiye, e-mail: nurcantuncc@gmail.com, ORCID: 0000-0003-3196-2619

³Doktora Öğrencisi, Çukurova Üniversitesi, Adana/Türkiye, e-mail: elif_dilan92@hotmail.com, ORCID: 0000-0001-8210-3836

⁴Doktora Öğrencisi, Çukurova Üniversitesi, Adana/Türkiye, e-mail: aturkmen2011@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9655-9284

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

It is very important that developing motor skills and socialization of the individuals with Intellectual Disability(ID) and will be integration with in society easily. In this study, we aimed to analyze various observations of the effects of the (2+1)Sports Technical Movement Practices(STMP) on individuals with ID.

Method

Fifteen students with ID who attended special education schools in Adana were determined as a target group in the study. Researchers applied the (2+1)STMP (60 minutes a day/2days a week/for 4 weeks) with music for target group. The meaning of (2+1)STMP; it is an implement which included 2 [Gymnastics-Kata (one of the parts of karate training)] +1 (any sport as athletics, basketball, football, volleyball, table tennis etc.) are the technical movements of the different 3 sports. The (2+1)STMP was designed by Dr. Gonca INCE.

It is aimed that children with ID can learn the technical skills of 3 different sports activity, develop their motor skills and socialize with (2+1)STMP. The researchers prepared the sample movement and skill pools for 3 different sports of the (2+1)STMP. Çukurova University, Faculty of Sport Sciences students prepared choreographies with the movements they chose from these movement and skill pools and implemented for individuals with ID.

In this study; the thematic analysis method one of the qualitative research designs was used. Participants of study consisted of the responsible teachers, primary caregivers and student-teachers for the target group. At the end of the study, researchers asked a set of semi-structured questions the effects of (2+1)STMP to the teachers responsible (4individuals) for target group, their primary caregivers (3individuals) and the student-teachers (7individuals) and obtained their opinions on (2+1)STMP.

Findings

The primary caregivers reported that individuals with ID attracted a lots of attention to this implement and enjoyed participating in the (2+1)STMP. In addition, they said that individuals with ID practiced these movements in their home environment where they enjoyed working very much. The student-teachers reported that this (2+1)STMP should be applied in Special Education Schools and Individuals with ID can learn technical skills and movements in sports more easily thanks to this (2+1)STMP. The teachers responsible for individuals with ID reported that both motor and social skills of individuals increased with these practices.

Discussion and Conclusion

In our study, when we look at the student-teachers view; we found that this activity improves the communication skills of individuals with ID and facilitates learning of sport technique movements. When Behzadnia, Rezaei, and Salehi (2022) compared individuals with and without ID, they found that individuals with ID tended to be less physically active and less intrinsically motivated. It has been emphasized that this lack of motivation can lead to negative consequences for health, happiness, living conditions and academic performance (Behzadnia, Rezaei & Salehi 2022). It is also stated that individuals with ID have serious problems in their communication skills. It is emphasized that this situation negatively affects the quality of life of individuals with ID (García, Díez, Wojcik & Santamaría 2020). It can be said that the (2+1)STMP has positive effects especially on verbal communication skills and may contribute to the quality of life of individuals with ID. In addition, the (2+1)STMP may have affected learning, namely academic performance by increasing the intrinsic motivation of individuals with ID. In addition, they stated that if (2+1)STMP is take place in education program of special education centers, individuals with ID can also gain abilities which included balance and coordination, attention and focus, etc. Finally, the opinions of the student-teachers stated that the practice areas where sports will be practiced are limited in special

training centers for (2+1)STMP and sports trainers are not in the compulsory trainer staff in special training centers. It can be said that these situations lead to a decrease in the physical fitness and daily life skills of individuals with ID due to the decrease in their opportunities to do sports.

Considering the views of the caregivers; they stated that with (2+1)STMP, their children with ID started to express themselves (self-confidence), the activity aroused excitement and curiosity, it affected their attention positively, they socialized. In addition, they emphasized that it contributed to their academic skills as well as a sense of achievement. Besides, it was stated that they learned by having fun because of being the different sport technique teaching model of (2+1)STMP, and it contributed to their love of sports more. For this reason, it is emphasized that they try to do the movements on their own even at home. However, it has been stated that this type of sports activities are not continuous in special education schools and that the time allocated for sports is insufficient, and that (2+1)STMP should be held regularly in special education centers. Looking at the literature, it is reported that individuals with ID gain self-confidence, socialize, develop physically and contribute to their academic skills through sports and physical activity (Wu, Chang, Chen, & Chang, 2021; Sumnuan & Sukdee, 2022). At the end of the study, the most important finding was that a different teaching model increased the physical activity motivation of the individuals with ID, thus making learning easier.

The teachers responsible for individuals with ID reported that; (2+1)STMP contributes to children's easy communication with different individuals, their motor skill acquisition, facilitating their learning of sports-technical movements and increasing their motivation. Darcy and Dowse (2013) conducted a qualitative study on individuals with intellectual disabilities. For this reason, they emphasize that future studies to encourage sports/exercise and physical activity in children and young people with intellectual disabilities may play a role in reducing the health inequalities experienced by these individuals. In this context, we can say that the spread of our study across the country and the world in the future may contribute to a more active and healthy life for individuals with intellectual disabilities.

In conclusion, we emphasize the importance of disseminating the (2+1)STMP to apply in special education schools.

GİRİŞ

Entelektüel yetersizlik, bilişsel, dil, motor ve sosyalleşme gibi işlevlerin eksikliği ile karakterize zihinsel gelişimin varlığı şeklinde tanımlanır (Katz & Lazcano-Ponce, 2008; Tarani ve diğ., 2022). Yapılan çalışmalarda EYOB'ların fiziksel ve motor gelişimlerinin tipik gelişim gösteren akranlarından daha geri kaldıkları bildirilmektedir (Albaum ve diğ., 2022). Vuijk ve diğerleri (2010), hafif düzeyde entelektüel yetersizliği (HDEY) olan ve sınırda zihinsel işlevli entelektüel yetersizliği (SZİEY) olan toplam 170 çocuğun motor performansları incelenmiştir. Çocukların motor performanslarının %81.8'i HDEY olan bireyler ve %60.0'ı SZİEY olan bireylerin toplam motor performans yönünden puanlamanın %16'nın altında oldukları tespit edilmiştir. Her iki grup da el becerileri yönünden yetersizlik tespit edilmiştir. Ayrıca tipik gelişim gösteren örneklem grubundan anlamlı derecede daha fazla sınırda ve kesin motor problemlerinin olduğu görülmüştür. Zeka düzeyi ile el becerisi, top becerileri ve denge becerileri performansı arasında da bir ilişki olduğu belirtilmiştir. Bu nedenle, hem sınırda hem de hafif zihinsel engelli çocuklarda motor beceri performansının geliştirilmesinin önemi vurgulanmıştır (Vuijk ve diğ. 2010). Özellikle ince motor gelişimlerin akademik olarak sayısal gelişime katkı sağlaması nedeniyle bu çocuklarda motor koordinasyon ve görsel motor becerilerin geliştirilmesinin önemi vurgulanmaktadır (Kivirähk & Kiive, 2022). Literatürde, entelektüel yetersizliği olan çocuk ve gençlerin tipik gelişim gösteren akranlarına göre daha az aktif olma eğiliminde oldukları belirtilmiştir (Eguia ve diğ., 2015). Bu durum, EYOB hem fiziksel ve motor gelişimlerine hem de bilişsel düzey gelişimlerine olumsuz etkiler yapabilmektedir.

Entelektüel yetersizliği olan bireylerin genel sağlık durumları için spora katılımın önemli etkilerinin olduğu belirtilmektedir. Sporun EYOB'ların daha iyi fiziksel, psikolojik ve sosyal uygunluklarına katkı sağladığı bildirilmektedir. Böylece bireyin, kendine değer verme ve olumlu duygusallık, artan sosyal beceriler ile arkadaşlık ve algılanan sosyal kabulünde olumlu gelişmeler görüldüğü vurgulanmıştır (Albaum ve diğ., 2022; Olvhøj ve diğ., 2022).

Entelektüel yetersizliği olan bireylerin sağlıklı bir yaşam sürebilmeleri için fiziksel uygunluk düzeylerinin önemi büyüktür (Xu, Yao, Kang & Duan, 2020). Fiziksel uygunluk, sağlıkla ilgili fiziksel uygunluk (kas kuvveti, esneklik, vücut kompozisyonu, kardiorespiratuvar uygunluk vb.) ve hareketlerin fonksiyonları ile ilgili fiziksel uygunluk (denge, hız, güç, reaksiyon hızı, koordinasyon vb.) olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. EYOBların fiziksel uygunluklarının tipik gelişim gösteren akranlarından daha düşük olduğu belirtilmektedir. Ayrıca, hareketlilik ve fiziksel aktivitelerin de bireylerin fiziksel uygunluk düzeylerini geliştirdiği vurgulanmaktadır (Alcantara-Cordero, Gomez-Pérez, Sanchez-Lopez & Cabeza-Ruiz, 2020). Bu nedenle EYOBların fiziksel uygunluk ve fiziksel aktiviteye yönelik literatürde birçok araştırma mevcuttur (Carmeli, Zinger-Vaknin, Morad & Merrick, 2005; Cuesta-Vargas, Paz-Lourido & Rodriguez, 2011; Oppewal, Hilgenkamp, Van Wijck, Schoufour & Evenhuis, 2015). Fiziksel uygunluğu gelişen EYOBların ileride profesyonel bir sporcu olabilecek bir spor branşı ile ilgili teknik becerileri kazanmalarının da yolu açılacaktır. Böylece özel ve paralimpik olimpiyatlara daha fazla sporcu kazandırılması sağlanacaktır. Son yıllarda YÖK kararı ile üniversitelere özel yetenekle EYOB alımı yapan Spor Bilimleri Fakültelerinde de sporcu olabilmelerine katkı sağlayabilecek bu durum, EYOBların üniversitelerde okuma şansı kazanma fırsatlarını da doğuracaktır. Bu bağlamda, özellikle Özel Eğitim Merkezlerinde EYOBlara spor teknik hareketlerinin öğretimi konusunun gerekliliği önem kazanmıştır. Ancak literatüre bakıldığında; EYOBlara yönelik spor teknik hareket öğretim yöntemleri ile ilgili bir çalışmaya rastlanmamıştır. Literatürde, Malouff ve diğ. Yaptıkları çalışmada; motivasyonel öğrenme metodlarını sıralayarak, öğretimde güçlü öğrenme modellerinin ve ilgi çekici öğretimin kullanılmasının gerekliliğini ifade etmişlerdir (Malouff ve diğ.,2008). Motivasyon, kişilerin harekete geçme sebeplerini ifade etmektedir. Öğrenme motivasyonu; bilgi edinme, beceri geliştirme ve ustalık kazanma arzudur. Motivasyon, öğrenmenin ilginç, ilgili ve dolayısıyla değerli olduğu inancına bağlıdır. Bir şeyi öğrenmenin nedeni; öğrenmeyi gerçekleştirmek için gerekenin ya da yapılan görevin çabaya ve duygusal faydaya değer olduğunun algılanmasıdır (Blazer, 2010). Son yıllarda uyarlanmış beden eğitimi uygulamaları ile öğrencilerin motivasyonlarını artırıcı ve öğretimi kolaylaştırıcı farklı yöntemlerin desteklendiği görülmektedir. Spor teknik hareketlerinin klasik yöntemlerle öğretilmesinin EYOBlar için düşük motivasyona ve ilgi azlığına neden olabileceği düşünülmüştür. Bu nedenle farklı, eğlenceli ve ilgi çekici bir öğretim yönteminin kullanılabilirliği üzerinde çalışılarak (2+1) Spor Teknik Hareket Uygulamaları (STHU) yöntemi geliştirilmiştir. Bu öğretim yöntemi geliştirilirken; EYOBların çok yönlü gelişimine katkı sağlaması üzerinde durulmuştur. “(2+1) STHU” nun anlamı; 2 (Cimnastik ve Kata branşı) +1 (herhangi bir spor branşı=atletizm, basketbol, futbol, voleybol, masa tenisi vb.) toplamda 3 farklı spor branşının teknik hareketlerinden oluşan bir uygulamadır. Bu 3 farklı spor branş hareketleri (temel teknik hareket havuzlarından seçilen) kullanılarak koreograflerin hazırlanması ve müzik eşliğinde EYOBlara uygulanması şeklinde kurgulanmıştır. Böylece, sporda farklı bir öğretim tekniği uygulaması oluşturulmuştur. Bu uygulama ile EYOBların 3 farklı branşın teknik hareketlerini öğrenebilmesi, fiziksel uygunluklarının geliştirilmesi ve sosyalleşebilmeleri hedeflenmiştir. Cimnastik ve Kata branşlarının sabit branş olarak kullanılıp sadece +1’de farklı bir spor branşının eklenmesi şeklinde uygulama yapılmaktadır. Cimnastik ve Kata branşlarının uygulamada sabit olmasının sebebi ise; cimnastik sporunun, motor gelişimin temelini oluşturan bir branş olması nedeniyle tercih edildiği söylenebilir. Ayrıca, cimnastik hareketlerinin EYOBların motor performanslarına, dengelerine ve koordinasyonlarına pozitif etkilerin olduğu literatürde vurgulanmaktadır (Fotiadou, Neofotistou, Sidiropoulou, Tsimaras, Mandroukas & Angelopoulou 2009). Kata ise; Karate’de hayali dövüş sanatı olarak yapılan bir uygulamadır. Karate, silahsız dövüşü ifade eden “boş elin yolu” anlamına gelmektedir (Unson & Lama, 2018). Bir Japon dövüş sanatları biçimi olan karate eğitimi, kihon (temel veya temel bilgiler), kata (formlar) ve kumite (dövüş) olarak uygulanan bölümlerden oluşur. Karate Kata’sı, belirli bir sırayla blok, yumruk, tekme vb. tekniklerinin mantıksal düzenlemeleridir. Kata’nın sadece fiziksel uygunluk parametrelerini (denge, kas kuvveti vb.) geliştirmekle kalmayıp (Ansari, Hosseinkhanzadeh, AdibSaber, Shojaei, & Daneshfar, 2020) dikkat, odaklama gibi kognitif beceri gelişimine ve sosyal fonksiyon bozukluğuna da katkı sağladığı vurgulanmaktadır (Movahedi, Bahrami, Marandi & Abedi 2013). Bu nedenlerden dolayı bu branşlar özellikle EYOB’ lar için tercih edilmiştir. Diğer +1 ise; EYOBların yeteneklerine göre farklı spor branşlarını ifade etmektedir. Bireye hangi spor branşı teknik hareketleri öğretilcekse bu branşa özgü temel hareket havuzlarından seçilen hareketler ile koreografi oluşturulup müzik eşliğinde uygulanması yapılmaktadır. Literatür incelendiğinde böyle bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu farklı uygulamanın [(2+1) STHU] EYOB’ lar üzerinde kullanılabilirliği ve bu bireyler üzerindeki etkisine yönelik görüşler elde etmek için bu çalışma yapılmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Bu çalışma, nitel araştırma desenlerinden tematik analiz yöntemi ile değerlendirilmiştir. Tematik analiz; araştırmacıların verileri tanımlaması, kodların belirlenmesi, temaların oluşturulması, temaların üzerinden geçilmesi, temaların isimlendirilmesi ve raporlanması aşamalarını içermektedir (Braun & Clarke, 2006; Braun & Clarke, 2019).

Araştırmanın Hedef Kitlesi ve Katılımcıları

Araştırmanın Hedef Kitlesi

Farklı özel eğitim merkezlerine devam eden ve yaş ortalamaları 20.07±4.22 yaş olan hafif düzeyde mental problemi olan (5 kız-10 erkek) toplam 15 EYOB, çalışmamızın hedef kitesini oluşturmaktadır.

(2+1) STHU'ya katılan ve hedef kitemizi oluşturan EYOBların çalışmaya dahil edilme kriterleri aşağıda verilmiştir.

- Hafif düzeyde entelektüel yetersizliği olup, başka bir engeli olmayan (fiziksel, görme, işitsel, hiperaktivite vb.) bireyler,
- Çalışma ile ilgili aydınlatılmış onam formunu imzalayan ailelerin sahip olduğu EYOBlar,
- Sağlık açısından spor yapmasında sakınca olmadığı belirtilen EYOB'lar,
- (2+1) STHU'ya düzenli olarak devam eden bireyler (En az 2 çalışmaya katılmayan bireyler çalışma dışı bırakılmıştır).

Araştırmanın Katılımcıları

Araştırma katılımcıları; hedef kitle (EYOB) ile çalışan sorumlu öğretmenlerden, (2+1) STHU eğitimini veren lisans öğrencilerinden ve hedef kitleye birinci derecede bakım veren kişilerden oluşmaktadır.

Çukurova Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde okuyan gönüllü lisans öğrencilerine (2+1) STHU programı anlatılmış ve nasıl bir uygulama yapılacağına dair bir seminer verilmiştir. Ayrıca, proje içeriği ile ilgili dökümanlar [(2+1) STHU örnek hareket havuzları, gönüllü katılım için aydınlatılmış onam formu, proje içeriği] öğrencilerle paylaşılmıştır. Daha sonra bu öğrenci grupları Adana İli'nde rastgele yöntemle farklı 5 özel eğitim merkezine yönlendirilmiştir. Her bir eğitmeni, spor yapmasında sakınca olmadığı belirlenen EYOB öğrencisi ile birebir çalışma yürütmüştür. EYOBların araştırmaya gönüllü katıldığına dair ailelerinden onam formu alınmıştır. Bu öğrenci gruplarını organize edecek proje danışmanları (3 kişi: araştırma ekibi) tayin edilerek grupların düzenli çalışmaları (haftada 2gün/günde 60dk.) için takipleri sağlanmıştır. Proje danışmanları tarafından belirlenen gruplarda düzenli çalışan ve EYOB'lara Eğitim Veren Lisans Öğrencileri (EVLÖ), özel eğitim merkezlerinde EYOBlardan sorumlu öğretmenler ve EYOBlara Birinci Derece Bakım Veren (BDBV) ebeveynler çalışmaya dahil edilmiştir.

Araştırma katılımcılarından (EVLÖ, sorumlu öğretmenler, BDBV) örneklem grubu oluşturulurken; olasılıklı olmayan örnekleme yöntemlerinden amaçlı ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır (Ceylan, Afacan & Görmez-Ceylan, 2022; Baltacı, 2018). Bu doğrultuda görüşmeye katılacak bireyler aşağıdaki ölçütler kullanılarak çalışmaya dahil edilmiştir:

- 4 hafta boyunca (2+1) STHU çalışmalarını düzenli takip eden; sorumlu öğretmen, BDBV ve EVLÖ olması.
- Çalışmada EVLÖ'ler eğitimlere 2 kez gelmemesi durumunda çalışma dışı bırakılmıştır.
- Birinci derece bakım verenlerin özel eğitim merkezlerine çocuklarını bırakan, evde çocukları ile gün içerisinde 3 saat ve üzeri zaman geçiren bireyler olması.
- (2+1) STHU katılan EYOB' lardan sorumlu öğretmenlerin en az 5 yıllık meslek deneyimi olması ve çalışmaya katılan EYOB' ları en az 2 yıldır tanıyor olması.

Araştırmanın Katılımcılarına İlişkin Demografik Bilgiler

Eğitim veren lisans öğrencilerine ilişkin demografik bilgiler Tablo 1 de yer almaktadır.

Tablo 1

Eğitim veren lisans öğrencilerine ilişkin demografik bilgiler

Katılımcılar	Yaş	Eğitim Düzeyi	Bölümü	Öğrenim Yılı
L-1	21		Antrenörlük	
L-2	21		Antrenörlük	
L-3	22		Antrenörlük	
L-4	22	Lisans	Beden Eğitimi Öğretmenliği	4 yıl
L-5	28		Antrenörlük	
L-6	23		Beden Eğitimi Öğretmenliği	
L-7	21		Antrenörlük	

Sorumlu öğretmenlere ilişkin demografik bilgiler Tablo 2 de yer almaktadır.

Tablo 2

Sorumlu öğretmenlere ilişkin demografik bilgiler

Katılımcılar	Yaş	Eğitim Düzeyi	Branşı	Çalışma Yılı
S-1	37		Zihinsel Engelli Öğretmeni	15 yıl
S-2	39	Lisans	Çocuk Gelişimi Öğretmeni	17 yıl
S-3	32		Beden Eğitimi Öğretmeni	8 yıl
S-4	40		Psik. Danış. Reh. Öğretmeni	19 yıl

Birinci derece bakım veren yakınlarla ilişkin demografik bilgiler Tablo 3 de yer almaktadır.

Tablo 3

Birinci derece bakım veren yakınlarla ilişkin demografik bilgiler

Katılımcılar	Yaş	Eğitim Düzeyi	Yakınlık Derecesi
B-1	60	Okur-yazar değil	
B-2	36	Lise Mezunu	Anne
B-3	44	İlkokul Mezunu	

(2+1) Spor Teknik Hareket Uygulama (STHU) Modeli

Spor Teknik Hareket Uygulamaları (STHU) modeli, Dr. Gonca İNCE tarafından geliştirilmiştir. Bu öğretim yöntemi geliştirilirken; EYOBların çok yönlü gelişimine katkı sağlaması üzerinde durulmuştur. “(2+1) STHU” nun anlamı; 2 (Cimnastik ve Karate/Kata branşı) +1 (herhangi bir spor branşı-atletizm, basketbol, futbol, voleybol, masa tenisi vb.); 3 farklı spor branşının teknik hareketlerinden oluşan bir uygulamadır. Bu 3 farklı branş hareketleri (temel spor teknik hareket havuzlarından seçilen) kullanılarak koreografların hazırlanması ve müzik eşliğinde EYOB'lara uygulanması şeklinde kurgulanmıştır. Böylece, sporda farklı bir öğretim tekniği uygulaması oluşturulmuştur. Bu uygulama ile EYOBların 3 farklı branşın teknik hareketlerini öğrenebilmesi, fiziksel uygunluklarının gelişmesi ve sosyalleşebilmeleri hedeflenmiştir. Cimnastik ve Karate'de Kata branşlarının sabit branş olarak kullanılıp sadece +1'de farklı bir spor branşının eklenmesi şeklinde uygulama yapılmıştır. (2+1) STHU'ya bir örnek olarak KACİMAT (KAta-CİMnastik-ATletizm) STHU Hareket Havuzu Örneği Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4

(2+1) Spor teknik hareket uygulaması (KACİMAT) STHU hareket havuzu örneği

Kata Teknik Hareketleri	Cimnastik Teknik Hareketleri	Atletizm Teknik Hareketleri
<u>Durus teknikleri</u> Musubi dachi (başlangıç/bitiş hazırol-selam verme) Yoi duruşu (başlangıç/bitiş hazır duruş)	<u>Duruslar</u> Planör Kartal Açık bacak (T duruş) Düz cephe duruş Ters cephe duruş	<u>Koşu tekniği</u> Kısa mesafe koşu <u>Koşu çıkış tekniği</u> Alçak çıkış Yüksek çıkış
<u>Yumruk teknikleri</u> Chudan Choku Tsuki (orta seviye yumruk-karın bölgesi) Oi Tsuki Choku (orta seviye adım olarak ileri/geri-karın bölgesi)	Düz bank Ters bank <u>Yürüyüşler</u> Ayı yürüyüşü Karıncaya yürüyüşü Kanguru yürüyüşü Tavşan yürüyüşü	<u>Atma tekniği</u> Gülle atma Cirit atma Disk atma <u>Atlama tekniği</u> Uzun atlama
<u>Blok teknikleri</u> Age Uke (sabit/üst seviye blok-alın hizası) Gedan Barai (alt seviye blok)	<u>Dönüşler</u> Sıçramadan yarım dönüş (180°) Sıçramadan tam dönüş (360°) Sıçrayarak yarım burğu (180°) Sıçrayarak tam dönüş (180°)	
<u>Tekme teknikleri</u> Mae Geri (Öne tekme, ayak parmak ucu yukarıyı gösterecek) Yoyo Geri Chudan (Öne tekme, ayak parmak ucu sol tarafını gösterecek)	<u>Sıçramalar</u> Ceylan sıçraması Geyik sıçraması Yana galop Greyçe (açık bacak) Makas (öne)	

Araştırmaya dahil edilme kriterlerine göre seçilen 15 EYOB çalışmamızın hedef kitlesini oluşturmuştur. Bu öğrencilere, 4 hafta boyunca, haftada 2 gün, günde 60dk. (2+1) STHU içeren koreografiler uygulanmıştır. (2+1) STHU örnek hareket havuzları araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur. Çukurova Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde okuyan lisans öğrencileri ise bu hareket havuzlarından seçtikleri hareketlerle koreografiler hazırlayarak müzik eşliğinde EYOBlara uygulamışlardır.

Araştırma Görüşme Protokolü, Verilerinin Toplanması ve Analizi

Çalışmada, 4 hafta boyunca haftada 2 gün, günde 60dk. düzenli olarak (2+1) STHUYa katılan EYOBlarla ilgili bireylere [sorumlu öğretmenler (4 kişi), birinci derece bakım veren yakınları (3 kişi), EYLÖ (7 kişi)] çalışma sonunda nitel araştırma veri toplama yöntemlerinden yarı-yapılandırılmış görüşme tekniği ile görüşmeler yapılmıştır. Görüşme sırasında kullanılan yarı yapılandırılmış sorular; (2+1) STHUnun, EYOBlar üzerine etkileri hakkındaki görüşlerine yönelik şekilde araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur. Görüşme sorularının katılımcılar için anlaşılır olup olmadığı ve soruların türkçe yapı uygunluğunun tespiti için uzmanlığı türk dili edebiyatı olan bir eğitimciden ve soruların alana uygunluğunu tespit etmek için ise bir özel eğitimciden uzman görüşü alınmıştır. Görüşler doğrultusunda sorular düzenlenerek son hali oluşturulmuştur. Görüşmede kullanılan yarı yapılandırılmış sorular aşağıda verilmiştir:

Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları

Eğitim Veren Lisans Öğrencilerine Sorular (7 kişi):

1. (2+1) Spor Teknik Hareket Uygulamaları boyunca çocuklarla ilgili gözlemlerinizi neler oldu?
2. Çocukların uyguladığımız programa yaklaşımları, katılımları nasıldı? (İlk ve son seans arası farklılıklar açısından değerlendirebilir misiniz?)
3. Bu uygulamanın özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinin eğitim programına eklenmesi ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?

Birinci Derece Bakım Verenlere Sorular (3 kişi)

1. (2+1) Spor Teknik Hareket Uygulamaları boyunca çocuklarla ilgili gözlemlerinizi neler oldu? (iletişimi, davranışı, duygu durumu, dikkat ve odaklanma düzeyleri, dengeleri vb)
2. Çocuklarımızı özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerine gönderirken beklentileriniz nelerdir? Bu uygulama beklentilerinizi nasıl etkiledi?
3. Bu uygulamanın, özel eğitim ve rehabilitasyon programlarına eklenmesi ile ilgili bakış açınız nedir?

Kurumdaki EYOB'lardan Sorumlu Öğretmenlerine Sorular (4 kişi)

1. (2+1) Spor Teknik Hareket Uygulamaları boyunca çocuklarla ilgili gözlemlerinizi neler oldu?
2. Kurumunuzda uygulamaya katılan engelli bireylerin uygulanan programa yaklaşımları, katılımı nasıldı? (İlk ve son seans arası farklılıklar açısından değerlendirebilir misiniz?)
3. Bu uygulamanın özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinin eğitim programına eklenmesi ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?

Hedef kitle olan EYOB'lara uygulanan 2+1 STHU sonunda, EVLÖlere (7 kişi), çalışmaya katılan EYOB'lardan sorumlu öğretmenlerine (4 kişi) ve BDBVye (3 kişi) araştırma ekibi tarafından 3'er sorudan oluşan görüşme programı yapılarak kayıt altına alınmıştır. Bu görüşmelere katılan bireylerin demografik özellikleri Tablo 1, Tablo 2 ve Tablo 3'de verilmiştir. (2+1) STHU programı sonrasında görüşmelere katılan bireylere yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılarak sorular yöneltilmiştir. Bu görüşme yöntemi ile (2+1) STHU kullanılabilirliği ve EYOB'lar üzerine etkileri hakkında üç farklı (EVLÖ, sorumlu öğretmenler, BDBV) bakış açısından görüşler alınarak değerlendirilmiştir. Değerlendirme sırasında kayıtlar yazı şeklinde kaydedilerek kodlamalar oluşturulmuştur. Oluşturulan kodlamalardan da temalar tespit edilerek yorumlanmıştır. Araştırma güvenilirliği için tüm araştırmacılar kodlama ve temaları oluşturmuş, sonrasında bir araya gelerek tartışılmıştır. Tüm temaların oluşturulması ve yorumlanması alanda uzman 4 araştırmacı tarafından yapılmıştır.

Bu çalışma, Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 2021 tarih, 116 sayı ve 42 nolu karar ile etik yönden kabul edilmiştir.

BULGULAR

Çalışmamızda EYOB' lara yönelik 4 hafta boyunca bir (2+1) STHU yaptırılmıştır. Çalışma sonunda EYOB' ların bu uygulama sonrası motor ve bilişsel becerilerine, yaşam kalitelerine, sosyal gelişimlerine, günlük yaşam aktivitelerine yönelik eğitimlik yapan öğrencilere, sorumlu öğretmenlere, ailelere sorular sorularak dönütler alınmıştır. Ayrıca, farklı bir öğretim modeli olarak düşünülen bu uygulama hakkında da görüşlere temalarda yer verilmiştir.

Eğitimci Görüşleri; Gönüllü Lisans Öğrencileri

(2+1) STHU' da EVLÖ ile yapılan görüşmelerde EYOB'larda fiziksel gelişmeler gözlemlediklerini ifade etmişlerdir. Motor beceriler teması içerisinde üç alt tema ve bu alt temalara ilişkin kategoriler bulunmaktadır.

Tablo 5 de motor beceriler ana temasına ilişkin alt tema ve kategorilerin dağılımı yer almaktadır.

Tablo 5

Motor beceriler ana temasına ilişkin alt tema ve kategorilerin dağılımı

Ana tema	Alt tema	Kategori
Motor beceriler	Kas kuvveti	Hareketleri daha kolay yapma
	Denge	Denge artışı
	Koordinasyon	Koreografilere adapte olma ve koordineli şekilde yapma

(2+1) STHUda EVLÖ ile yapılan görüşmelerde EYOBların bilişsel becerilerinde gelişmeler gözlemlediklerini ifade etmişlerdir. Bilişsel beceriler teması içerisinde üç alt tema ve bu alt temalara ilişkin kategoriler bulunmaktadır.

Tablo 6’da bilişsel beceriler ana temasına ilişkin alt tema ve kategorilerin dağılımı yer almaktadır.

Tablo 6

Bilişsel beceriler ana temasına ilişkin alt tema ve kategorilerin dağılımı

Ana tema	Alt tema	Kategori
Bilişsel beceriler	İletişimin gelişmesi	Eğitim veren lisans öğrencileri ve çevresiyle daha rahat iletişim kurma
	Öğrenme	Öğrenmenin daha kolay gerçekleşmesi Eğlenerek öğrene
	Dikkat ve odaklanma	Dikkati sürdürebilme Odaklanmada artış

Eğitim veren lisans öğrencileri ile yapılan görüşmelerde, çalışmanın EYOB’ların günlük yaşamlarına olumlu katkılar sağladığını ve aktiviteleri devam ettirme eğiliminde olduklarını ifade etmişlerdir. Yaşam kalitesi teması içerisinde üç alt tema ve bu alt temalara ilişkin kategoriler bulunmaktadır.

Tablo 7’de yaşam kalitesi ana temaya ilişkin alt tema ve kategorilerin dağılımı yer almaktadır.

Tablo 7

Yaşam kalitesi ana temaya ilişkin alt tema ve kategorilerin dağılımı

Ana tema	Alt tema	Kategori
Yaşam kalitesi	Özgüven	Başarma hissi Kendine güvenin artması
	Sosyalleşme	Grup içinde aktiviteye katılım Yeni tanıştıkları eğitim veren lisans öğrencileriyle bağ kurma
	Alışkanlık kazanımı	Aktiviteleri evde ve okulda sürdürme

Eğitim veren lisans öğrencileri ile yapılan görüşmelerde, (2+1) STHU’ nun özel eğitim kurumlarında yer almasıyla ilgili görüşleri sorulmuştur. Katılımcılardan L-6 ‘*Tabi ki yer almalı. Engellilerin de hem fiziksel hem de zihinsel gelişimleri için spora ihtiyacı var. Spor bilimleri fakültesinde okuyanlar kilit rol oynuyor bu konuda.*’ diyerek sportif faaliyetlerin özel eğitim kurumlarında alanında uzman (beden eğitimi öğretmeni, antrenör) kişiler tarafından yapılmasını ifade etmiştir. Katılımcılardan L-1 ‘*Kesinlikle her okulda yer almalı. Hatta spor liselerinde temeli atılmalı.*’ şeklinde görüşünü ifade etmiştir. Katılımcılardan L-5 ‘*Güzel olabilir tabi ama zor yanları da çok.*’ diyerek bu alanda çalışmanın zorluklarının da olduğunu ifade etmiştir.

Bu görüşler doğrultusunda (2+1) STHU’nun özel eğitim kurumlarında yer alması teması içerisinde üç alt tema ve bu alt temalara ilişkin kategoriler bulunmaktadır.

Tablo 8’de (2+1) STHU’nun özel eğitim kurumlarında yer alması ana temaya ilişkin alt tema ve kategorilerin dağılımı yer almaktadır.

Tablo 8

(2+1) STHU'nun özel eğitim kurumlarında yer alması ana temaya ilişkin alt tema ve kategorilerin dağılımı

Ana tema	Alt tema	Kategori
(2+1) STHU'nun özel eğitim kurumlarında yer alması	Gelişimi destekleme	Fiziksel gelişim için spordan yararlanma Zihinsel gelişim için spordan yararlanma
	Alanında uzman eğitimcilerin yer alması	Beden eğitimi öğretmenlerinin özel eğitim alanında çalışmalarına ihtiyaç var Antrenörlerin özel eğitim alanında çalışmalarına ihtiyaç var
	Alanda çalışmanın zorluğu	Alanda çalışmak için bilgi ve deneyime ihtiyaç var Üniversitelerde engellilerle ilgili ders ve projeler desteklenmeli

Öğretmen Görüşleri; EYOB'lardan sorumlu öğretmenleri

(2+1) STHU sürecinde yapılan çalışmalar, EYOB'ların sorumlu öğretmenleri gözetiminde yaptırılmıştır. Süreci yakından takip eden sorumlu öğretmenlerle yapılan görüşmelerde, uygulamanın motor becerilerin kazandırılmasında kolaylık sağladığı ifade edilmiştir. Bununla ilgili katılımcılardan K-2 'Mesela bazı bizde de modüller var. İki eliyle topu tutar, topu işte havaya atar, işte tek ayak zıplar, çift ayak zıplar. Yani bunlar sadece sınıf içerisinde istesen de yararlı olamıyor, tabii ki yaptırmaya çalışıyoruz ama bir bahçede, dışarıda, bir oyun sırasında, bir aktivite sırasında bunlar çocuklara daha kolay kazandırılır.' sözleriyle uygulamanın motor becerileri kazandırmakta kolaylık ve eğlence sağladığını ifade etmiştir. K-3 ise 'Ben sıçrama olsun, takla açma olsun biz zaten bunların hepsini uyguluyoruz. Aslında onların (eğitmenlik yapan lisans öğrencileri) gelip bunları pekiştirerek geliştirmesi daha iyi oluyor bizim için. Biz kendimiz mutlu oluyoruz, bak çocuklar neler başarabiliyor, neler yapabiliyor diye' sözleriyle uygulamanın motor becerilere katkı sağlayabileceği ifade edilmiştir.

Motor beceriler teması içerisinde üç alt tema ve bu alt temalara ilişkin kategoriler bulunmaktadır. Tablo 9'da Motor beceriler ana temasına ilişkin alt tema ve kategorilerin dağılımı yer almaktadır.

Tablo 9

Motor beceriler ana temasına ilişkin alt tema ve kategorilerin dağılımı

Ana tema	Alt tema	Kategori
Motor beceriler	Motor beceri öğrenimi	Motor beceri öğrenimini kolaylaştırma İlgi çekici olması
	Motor becerilerin pekiştirilmesi	Var olan motor becerileri pekiştirme Öğretilen becerileri tekrar etme
	Motor beceri gelişimi	Çalışma sürecinde motor becerilerde gelişim gözlenmesi

Sorumlu öğretmenlerle yapılan görüşmelerde, uygulamanın öğrencilerin sosyal becerilerini geliştirdiği ifade edilmiştir. Katılımcılardan K-3 '...en başta çocuklar sizin gönderdiğiniz eğitmen öğrencilerle güzel bir kaynaşma sağladılar. En büyük özelliği, çocuklara katkıları o. Dışarıdan gelen bir insana karşı daha güzel bir tavır sergilemeleri, anlaşmaları, kaynaşmaları.' sözleriyle yapılan çalışmanın, öğrencilerin çevreyle daha rahat iletişim kurmalarını sağladığını ifade etmiştir. K-4 ise 'Kendi yaptırdığım çalışmaların dışında başkasının yaptırdığı çalışmaya da uyum sağlıyorlar. Bu çok güzel oluyor benim açımdan.' sözleriyle öğrencilerin zamanla kendileri haricinde bir eğitmenle çalışmaya uyum sağlayabildiklerini ifade etmiştir.

Katılımcılardan K-1 'Öğrencilerimiz sordular, geçen hafta itibariyle soruldu, pazartesi itibariyle Yusuf, Selim falan sordu, o abiler yine gelecek mi falan gibisinden sordular' ve K-3 '...hocam haftaya

gelecekler mi? Yapacak mıyız, ne zaman gelecekler? Yani hepsinin aklında güzel bir yer kazıdı... ’ sözleriyle öğrencilerin ekip içinde yer almaya ve çalışmaya katılmaya motive olduklarını yani sosyal gelişimlerinin olduğu ifade edilmiştir.

Tablo 10’da Sosyal gelişimle ilgili ana temaya ilişkin alt tema ve kategorilerin dağılımı yer almaktadır.

Tablo 10
Sosyal gelişimle ilgili ana temaya ilişkin alt tema ve kategorilerin dağılımı

Ana tema	Alt tema	Kategori
Sosyal gelişim	Kendini ifade etme	Kendini toplum içinde daha rahat ifade edebilmesi
	Çevreyle iletişim kurma	Arkadaşları ve öğretmenleriyle Yeni tanıştığı kişilerle iletişim kurması
	Çevreyle bütünleşme	Takım içinde yer almaya uyum sağlama Çalışmaya katılmaya motive olması

Sorumlu öğretmenlerle yapılan görüşmelerde, (2+1) STHU’ nun farklı bir öğretim modeli olduğu ifade edilmiştir. Sorumlu öğretmenlerden K-2 ‘*Yani çocuklar her zaman masa başı etkinlik bir yere kadar ve şu anda rehabilitasyonlarda mesela sadece sınıflarda eğitim yapılabilir. Oysa ki mesela ben bahçe etkinliklerinden de yanayım. Her zaman eğitimi yaşayarak öğrenmelerinden yanayım.*’ sözleriyle uygulamanın öğrencilere masa başı etkinliklerden farklı bir öğretim modeli sunduğunu ifade etmiştir. K-3 ‘*Sizin yolladığınız öğrencilerle kenara çekiliyorum, oturuyorum, izliyorum. Evet, onlarla bir şeyler yapabiliyorlar, başarabiliyorlar. Daha güzel bir ortam oluyor çocukların açısından.*’ sözleriyle öğrencilerin farklı öğretmenlerle çalışmalarının pozitif duygu ve davranışlara sebep olduğunu ifade etmiştir.

K-2 ‘*Çocuklar çok mutlu oldular öncelikle. Çünkü böyle aktivitelere katılınca kendilerini bir anlamda önemli hissettiler*’ ve K-4 ‘*Dışarıdan birileri gelip bir şey yaptırıldığında mutlu oluyorlar. Kendilerini iyi hissediyorlar.*’ sözleriyle yapılan uygulamanın duygu ve davranışlarına olumlu yansıdığını ifade etmişlerdir.

Tablo 11’de farklı öğretim modeli ile ilgili ana temaya ilişkin alt tema ve kategorilerin dağılımı yer almaktadır.

Tablo 11
Farklı öğretim modeli ile ilgili ana temaya ilişkin alt tema ve kategorilerin dağılımı

Ana tema	Alt tema	Kategori
Farklı öğretim modeli	Akademik beceri	Öğrenmeyi kolaylaştırır Okul başarısına katkı sağlar
	Motivasyon	İlgi ve merak duyma Çalışmayı iyi yapmak için çaba gösterme
	Duygu ve Davranış	Kendini önemli hissetme Heyecan, sevinç ve mutluluk hissetme

Sorumlu öğretmenlerle yapılan görüşmelerde, (2+1) STHUnun özel eğitim kurumlarında yer almasıyla ilgili görüşleri sorulmuştur. Katılımcıların ifadeleri;

K-1 ‘*BESYOcuların bu alanda olmaları (özel eğitim) daha iyi ve anlamlı olur. Çünkü sadece bir alana yönelik hareket etmiyorlar. Atıyorum bir basket çalışması gerçekleştiriyor, yüzme çalışması gerçekleştiriyor.*’

K-2 'Bir beden eğitimi öğretmenin bu alanda çalışması, bu tür uygulamalar yaptırılması tabi ki çok iyi olur. Keşke bizim de eğitim kadromuza böyle bir şey açılrsa, istihdam sağlansa tabi ki çok çok iyi olur, neden olmasın. Bu işi gerçekten bilen kişiler yapmış olur.'

K-3 'Özellikle özel eğitimde çok önemli bir yeri var sporun. Her kurumun da alması gereken bir şey. Aslında uygulanabilir olması da çok güzel. Ama devamlı olmasını isteriz.'

K-4 'Örnek veriyorum çocukların fiziksel aktiviteleri, Osman mesela onun yüzmesi çok iyi. Beden eğitimi öğretmeni olsa nasıl güzel olurdu, çalıştırırdı.'

Tablo 12 de (2+1) STHU' nun özel eğitim kurumlarında yer alması ile ilgili ana temaya ilişkin alt tema ve kategorilerin dağılımı yer almaktadır.

Tablo 12

(2+1) STHU' nun özel eğitim kurumlarında yer alması ile ilgili ana temaya ilişkin alt tema ve kategorilerin dağılımı

Ana tema	Alt tema	Kategori
(2+1) STHU'nun özel eğitim kurumlarında yer alması	Beden eğitimi öğretmeni	Beden eğitimi öğretmenlerinin özel eğitim kurumlarında spor yaptırması Özel eğitim yönetmeliğinde beden eğitimi öğretmenine yer verilmesi
	Fiziki şartların uygunluğu	Uygulamalar için kurumların fiziki şartları yeterli değil Spor için uygun açık ve kapalı alan gerekliliği
	Süreklilik	Uygulamaların devamının gelmesi beklentisi (2+1) benzeri uygulamalara müfredatta yer verilmesi

Birinci Derece Bakım Verenlerin Görüşleri;

Birinci derece bakım verenlerle yapılan görüşmelerde, sosyalleşme, özgüven artışı, çalışmaya katılmaya istekli olma gibi durumlar ifade edilmiştir. Ayrıca özel eğitim kurumlarında sportif faaliyetlere ayrılan zamanın yetersiz olduğu ifade edilmiştir. Yapılan görüşmelerde, birinci derece bakım verenlerin tamamı (2+1) STHUdan memnun olduklarını belirtmişlerdir.

BDBV'den B-1 'Y'nin yapacağı şeyler sınırlı olmamalı diye düşünüyorum. Oradaki beden eğitimi öğretmeniyle beraber spor alanında aldığı eğitimler bunu tamamlıyor. Bu beni de çok mutlu ediyor Y'yi de çok mutlu ediyor.' sözleriyle yapılan çalışmaların Y'nin günlük yaşamındaki sınırlılıkları azaltmaya katkı sağladığını belirtmiştir.

Tablo 13 de (2+1) STHU' nun EYOB'ların günlük yaşam aktiviteleri üzerine etkileri ile ilgili ana temaya ilişkin alt tema ve kategorilerin dağılımı verilmiştir.

Tablo 13

(2+1) STHU' nun EYOB'ların günlük yaşam aktiviteleri üzerine etkileri ile ilgili ana temaya ilişkin alt tema ve kategorilerin dağılımı

Ana tema	Alt tema	Kategori
Günlük yaşam aktiviteleri üzerine etkileri	İletişim	Kendini daha rahat ifade etmesi Diğer insanlarla sosyalleşmesi
	Mobilite	Günlük aktiviteleri daha kolay ve düzgün yapma Denge artışı Hareketlilik artışı
	Rekreasyon	Boş zamanlarında hareketlere çalışması

BDBV ile yapılan görüşmelerde, sosyalleşme, özgüven artışı, çalışmaya katılmaya istekli olma gibi durumlar ifade edilmiştir. Ayrıca özel eğitim kurumlarında sportif faaliyetlere ayrılan zamanın yetersiz olduğu ifade edilmiştir. Yapılan görüşmelerde, birinci derece bakım verenlerin tamamı (2+1) STHUdan memnun olduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 14 de (2+1) STHU'nun farklı bir öğretim modeli olduğu ana temaya ilişkin alt tema ve kategorilerin dağılımı verilmiştir.

Tablo 14

(2+1) STHU'nun farklı bir öğretim modeli olduğu ana temaya ilişkin alt tema ve kategorilerin dağılımı

Ana tema	Alt tema	Kategori
Farklı öğretim modeli	Akademik başarı	Dikkatin artması Okul başarısına katkı
	Motivasyon	Eğlenerek yapma Sporu tanıma ve sevmeye Evde yapma çabası Merak ve heyecan duyma
	Duygu ve Davranış	Özgüven artışı Sosyalleşme Başardığını hissetme

Tablo 15 de (2+1) STHU'nun özel eğitim kurumlarında yer almasına ilişkin alt tema ve kategorilerin dağılımı verilmiştir.

Tablo 15

(2+1) STHU'nun özel eğitim kurumlarında yer almasına ilişkin alt tema ve kategorilerin dağılımı

Ana tema	Alt tema	Kategori
(2+1) STHU'nun özel eğitim kurumlarında yer alması	Sportif faaliyetler	Kurumlarda sportif aktiviteler eksik Kurumlarda spora ayrılan vakit yetersiz
	Memnuniyet	Uygulamanın yapılmasından memnun olunması
	Süreklilik	Uygulamanın devamının gelmesi beklentisi Uygun alan ve materyal sağlanması

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Entelektüel yetersizlik, kavramsal, sosyal ve uygulama becerileri ile birlikte zihinsel işlevsellik ve uyumsal davranışta önemli bir sınırlama ile karakterize bir durumdur (Stojanović, Aleksandrović & Aleksić-Veljković, 2018). EYOBlar, engellilikle ilgili sınırlamaları nedeniyle tipik gelişim gösteren bireylere göre daha düşük fiziksel uygunluk ve mental gelişime sahiptir. Düşük motor beceriler, zayıf konsantrasyon, hafıza, hayal gücü, düşünme becerileri ve baş etme becerilerinin yanı sıra gecikmiş dil gelişimi, benmerkezcilik, duygusal dengesizlik, hayal kırıklığı, inatçılık, yüksek yardım arama ve düşük benlik saygısı sergileme olasılıklarının daha yüksek olduğu görülmektedir (Wu, Chang, Chen & Chang 2021). EYOBların çok yönlü gelişimlerinde spor ve fiziksel aktivitelerin önemi büyüktür (Bondár vd., 2020; Borland, Hu, Tonge, Einfeld & Gray, 2020; Kapsal vd., 2019). Bu çalışmada; farklı bir öğretim modeli olarak (2+1) STHU'nun, EYOBlar üzerine etkisi araştırılmıştır. Bu etkinin tespitinde 3 farklı gruptan (EVLÖ, BDBV, EYOBlardan sorumlu öğretmenler) görüş alınmıştır. Bu görüşler doğrultusunda çalışma tartışılmıştır.

Çalışmamızda, EVLÖ görüşlerine bakıldığında; bu etkinliğin EYOB'ların iletişim becerilerini geliştirdiği, öğrenimi kolaylaştırdığı bildirilmiştir. Behzadnia, Rezaei ve Salehi (2022), EYOB olan ve olmayan bireyleri karşılaştırdıklarında, EYOBların fiziksel olarak daha az aktif ve daha az içsel motivasyona sahip olma eğiliminde olduklarını tespit etmişlerdir. Bu motivasyon eksikliğinin ise sağlık, mutluluk, yaşam koşulları ve akademik performans için olumsuz sonuçlara yol açabileceği vurgulanmıştır (Behzadnia, Rezaei & Salehi 2022). Ayrıca EYOBların iletişim becerilerinde ciddi sorunlar yaşadıkları belirtilmektedir. Bu durumun da EYOBların yaşam kalitelerini olumsuz etkilediği vurgulanmaktadır (García, Díez, Wojcik & Santamaría 2020). (2+1) STHU etkinliğinin özellikle sözlü iletişim becerilerine olumlu etkilerinin olması, bu çocukların yaşam kalitelerine de katkı sağlayabileceği söylenebilir. Buna ek olarak, (2+1) STHU etkinliğinin, EYOBların içsel motivasyonlarını artırması ile öğrenmeyi yani akademik performansı da etkilemiş olabilir. EVLÖ'nün diğer görüşlerine göre; etkinliğin özel eğitim merkezlerinde yer alması ile EYOBların denge ve koordinasyon, dikkat ve odaklanma vb. yetiler de kazanabilecekleri belirtilmiştir. Literatürde, farklı spor ve fiziksel aktivitelerin EYOBların denge (DiPasquale & Roberts, 2022), koordinasyon, dikkat ve odaklanma (Yuan vd., 2022) gibi birçok beceriyi geliştirdiği belirtilmektedir. (2+1) STHU'nun, denge (jimnastik), koordinasyon, dikkat ve odaklanma (karatede kata) vb. teknik hareketleri içeren bir uygulama olması nedeniyle EYOBların bilişsel ve motor gelişimlerine katkı sağladığı söylenebilir. Son olarak, EVLÖ'nün (2+1) STHU sırasında karşılaşılan zorluklar ile ilgili olarak sorulan sorulara yönelik görüşleri ise; spor yapılacak uygulama alanlarının özel eğitim merkezlerinde kısıtlı olması, spor eğitmenlerinin özel eğitim merkezlerinde zorunlu eğitmen kadrosunda bulunmaması durumunu ifade etmişlerdir. Bu durumların EYOBların spor yapma olanaklarının azalmasına sebebiyet vermesinden dolayı fiziksel uygunluklarının ve günlük yaşam becerilerinin azalmasına neden olduğu söylenebilir.

Birinci derece bakım veren ebeveynlerin görüşlerine bakıldığında ise; bu etkinlik ile EYOBların kendilerini ifade etmeye başladıkları (özgüven), etkinliğin heyecan ve merak uyandırdığı, dikkatlerine etki ettiği, sosyalleştikleri, çocuklarında başarı hissi oluşması ile birlikte akademik becerilerine de katkı sağladığı ifade edilmiştir. Ayrıca, farklı öğretim modeli olması nedeniyle eğlenerek öğrendikleri, sporu daha çok sevmelerine katkı sağladığı belirtilmiştir. Bu nedenle, evde bile kendi başarılarına hareketleri yapmaya çabaladıkları vurgulanmıştır. Ancak, özel eğitim merkezlerinde bu tip spor etkinliklerinin sürekli olmaması, spora ayrılan sürenin yetersizliği ileri sürülerek bu etkinliğin özel eğitim merkezlerinde düzenli yaptırılması gereği belirtilmiştir. Literatüre bakıldığında, EYOBların spor ve fiziksel aktivite yolu ile özgüven kazandıkları, sosyalleştikleri, fiziksel olarak geliştikleri ve akademik becerilerine katkı sağladığı bildirilmektedir (Wu, Chang, Chen, & Chang, 2021; Sumnuan & Sukdee, 2022). Çalışma sonunda en önemli bulgunun farklı bir öğretim modeli olması EYOBların fiziksel aktivite motivasyonlarını artırdığı böylece öğrenmenin kolaylaştığıdır. Bu nedenle özellikle fiziksel aktivite öğretim basamaklarında farklı öğretim tekniklerinin kullanılmasının EYOBların gelişimine katkı sağlayabileceğini vurgulayabiliriz.

Entelektüel yetersizliği olan bireylerden sorumlu öğretmen görüşlerine bakıldığında; bu uygulamanın çocukların farklı bireylerle kolay iletişim kurması ve kaynaşmasına katkı sağladığı, motor beceri kazanımlarının olduğu, farklı öğretim modeli olması nedeniyle öğrenmeyi kolaylaştırdığı ve motivasyon sağladığı belirtilmiştir. Ayrıca bu etkinliğin EYOBlarda heyecan, sevinç, mutluluk, kendini önemli hissetme, ilgi ve merak uyandırdığı vurgulanmıştır. Buna ek olarak; bu etkinlik uygulamasının özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde yer almasının bu çocuklara yapılan akademik çalışmalara da destek sağlayabileceği belirtilmiştir. EYOBlarda öğrenmenin pekiştirilmesi, öğrenimde farklı bir bakış açısının sunulması, bu uygulamanın sürekliliğinin olması, uygulama için kurumda fiziki koşulların sağlanmasının yararlı olacağı vurgulanmıştır. Darcy ve Dowse'nin (2013) yaptıkları çalışmada; EYOBlara spor yaptırılarak nitel içerikli sorular ile araştırma sonuçları incelenmiştir. Spora katılanlar için, aidiyet, arkadaşlık ve başarı da dahil olmak üzere, sporun faydalarının çoğunlukla sosyal olarak tanımlandığı belirtilmektedir. Robertson, Emerson, Baines ve Hatton (2017) yaptıkları bir çalışmada; entelektüel yetersizliği olan çocuklar ve gençlerin sportif aktivitelere katılım oranının, tipik gelişim gösteren akranlarına göre daha düşük olduğunu belirtmektedir. Bu nedenle entelektüel yetersizliği olan çocuklar ve gençlerde spor/egzersiz ve fiziksel aktiviteyi teşvik etmeye yönelik gelecekteki yapılacak çalışmaların, bu bireylerin yaşadığı sağlık eşitsizliklerinin azaltılmasında rol oynayabileceğini vurgulamaktadırlar. Bu bağlamda yaptığımız bu çalışmanın, ileride tüm ülke ve dünya bazında yaygınlaşmasının entelektüel yetersizliği olan bireylerin daha aktif ve sağlıklı bir yaşam sürmelerine katkısının olabileceğini söyleyebiliriz. Ayrıca, spor teknik hareket öğretiminde farklı bir yöntem olması bu hareketlerin kolaylıkla

öğrenilmesini sağlayacaktır. Böylece spor tekniklerini öğrenen EYOBların spor kulüplerinde bu branşları kolaylıkla uygulayıp bireysel ya da takım sporlarında başarı elde edebilmeleri sağlanabilecektir. Bu durum ileride paralimpik olimpiyatlarda yarışabilecek sporcuların sayılarının artışı sağlayabileceğini belirtebiliriz.

Sonuç olarak, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde uygulanacak (2+1) STHUnun yaygınlaştırılmasının önemini vurguluyoruz.

Çalışmamızdaki sınırlılıklar; bu çalışma, Adana ilinde ve kesitsel olarak küçük bir EYOB grubuyla yapılmıştır. İleride daha büyük gruplarla çalışılması planlanmaktadır. Ayrıca, uygulama süresinin uzatılarak çalışmanın farklı değişkenlerle ilişkisinin yapılması düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Albaum, C., Mills, A., Morin, D., & Weiss, J. A., (2022). Attitudes toward people with intellectual disability associated with integrated sport participation. *Adapted Physical Activity Quarterly*, 39, 86–108. <https://doi.org/10.1123/apaq.2021-0006>.
- Alcantara-Cordero, F.J., Gomez-Piriz, P.T., Sanchez-Lopez, A.M., & Cabeza-Ruiz, R. (2020). Feasibility and reliability of a physical fitness tests battery for adults with intellectual disabilities: The SAMU DIS-FIT battery. *Disability and Health Journal*, 13 (3), 100886. 1-7. doi: 10.1016/j.dhjo.2020.100886.
- Ansari, S., Hosseinkhanzadeh, A. A., AdibSaber, F., Shojaei, M., & Daneshfar, A. (2020). The effects of aquatic versus kata techniques training on static and dynamic balance in children with autism spectrum disorder. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 1-7. <https://doi.org/10.1007/s10803-020-04785-w>.
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 231-274.
- Bechara, I., & Grosb, E. F. (2016). Physical activity and intellectual disabilities. *The European Proceedings of Social and Behavioural Sciences*, 18, 225-234.
- Behzadnia, B., Rezaei, F., & Salehi, M. (2022). A need-supportive teaching approach among students with intellectual disability in physical education. *Psychology of Sport and Exercise*, 60, 102156.
- Blazer, C. (2010). Twenty strategies to increase student motivation. Information capsule. *Research Services, Miami-Dade County Public Schools*. 0907.
- Bondár, R. Z., Di Fronso, S., Bortoli, L., Robazza, C., Metsios, G. S., & Bertollo, M. (2020). The effects of physical activity or sport-based interventions on psychological factors in adults with intellectual disabilities: A systematic review. *Journal of Intellectual Disability Research*, 64(2), 69-92.
- Borland, R. L., Hu, N., Tonge, B., Einfeld, S., & Gray, K. M. (2020). Participation in sport and physical activity in adults with intellectual disabilities. *Journal of Intellectual Disability Research*, 64(12), 908-922.
- Braun, V. & Clarke, V. (2019). Psikolojide tematik analiz kullanımı. S. N. Şad, N. Özer ve A. Atli (Çevirenler). *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education*, 7(2), 873-898. doi: 10.14689/issn.2148-2624.1.7c.2s.17m.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101. doi: 10.1191/1478088706qp063oa.
- Carmeli E, Zinger-Vaknin T, Morad M, Merrick J. (2005). Can physical training have an effect on well-being in adults with mild intellectual disability. *Mechanisms of Ageing and Development*, 126(2), 299-304. <https://doi.org/10.1016/j.mad.2004.08.021>.
- Ceylan, M., Afacan, K. ve Görmez-Ceylan, M. (2022). Covid-19 döneminde zihin yetersizliği olan öğrencilerin deneyimleri hakkında ailelerin görüşleri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 12(1), ss. 354-369.

- Cuesta-Vargas, A.I., Paz-Lourido, B. & Rodriguez, A. (2011). Research in developmental disabilities physical fitness profile in adults with intellectual disabilities: differences between levels of sport practice. *Research in Developmental Disabilities*, 32(2), 788-794. <https://doi.org/10.1016/j.ridd.2010.10.023>.
- Darcy, S., & Dowse, L. (2013). In search of a level playing field—the constraints and benefits of sport participation for people with intellectual disability. *Disability & Society*, 28(3), 393-407.
- DiPasquale, S., & Roberts, M. (2022). Searching for balance: The effects of dance training on the postural stability of individuals with intellectual disability. *Journal of Intellectual & Developmental Disability*, 47(1), 12-17. doi.org/10.3109/13668250.2020.1818363.
- Eguia, K. F., Capio, C. M., & Simons, J. (2015). Object control skills influence the physical activity of children with intellectual disability in a developing country: The Philippines. *Journal of Intellectual and Developmental Disability*, 40(3), 265-274. <https://doi.org/10.3109/13668250.2015.1041466>.
- Fotiadou, E. G., Neofotistou, K. H., Sidiropoulou, M. P., Tsimaras, V. K., Mandroukas, A. K., & Angelopoulou, N. A. (2009). The effect of a rhythmic gymnastics program on the dynamic balance ability of individuals with intellectual disability. *Journal of Strength and Conditioning Research*, 23, 2102–2106.
- García, J. C., Díez, E., Wojcik, D. Z., & Santamaría, M. (2020). Communication support needs in adults with intellectual disabilities and its relation to quality of life. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(20), 7370.
- Hallett, R., & Lamont, A. (2015). How do gym members engage with music during exercise?. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*, 7(3), 411-427. doi:10.1080/2159676X.2014.949835.
- Ince, G. (2016). *Engelliler İçin Sıradışı Dans Festivali (ENİSDAF)*. I. Engellilik Araştırmaları Kongresi, 66-66. (Özet Bildiri/Sözlü Sunum).
- Ince, G. (2017). The effect of 8-week ball-handling training program on upper-lower extremity muscular strength of individuals with Down Syndrome. *European Journal of Special Education Research*, 2(3):88-106. doi.org/10.5281/zenodo.377029.
- Ince, G., & Uluöz, E. (2017). Comparison of lower and upper extremity strength of individuals with Down Syndrome in terms of age groups and gender. *Gymnasium*, 18(1). doi:10.29081/gsjesh.2017.18.1.05.
- Kapsal, N. J., Dicke, T., Morin, A. J., Vasconcellos, D., Maïano, C., Lee, J., & Lonsdale, C. (2019). Effects of physical activity on the physical and psychosocial health of youth with intellectual disabilities: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Physical Activity and Health*, 16(12), 1187-119.
- Katz, G., & Lazcano-Ponce, E. (2008). Intellectual disability: definition, etiological factors, classification, diagnosis, treatment and prognosis. *Salud pública de México*, 50(S2), 132-141.
- Kivirähk, T., & Kiive, E. (2022). Cognitive factors and educational placement affecting mathematical attainment in middle school students with mild intellectual disability, *International Journal of Developmental Disabilities*, 1-14. <https://doi.org/10.1080/20473869.2022.2106534>.
- Malouff J., Rooke S., Schutte N., Foster R., & Bhullar N. (2008). *Methods of motivational teaching* (ERIC Doc. No.ED499496). Armidale, Australia: University of New England.
- Movahedi, A., Bahrani, F., Marandi, S. M., & Abedi, A. (2013). Improvement in social dysfunction of children with autism spectrum disorder following long term Kata techniques training. *Research in Autism Spectrum Disorders*, 7(9), 1054-1061.
- Olvhøj, R., Jensen, T. K., Wienecke, J. & Winther, H. (2022): Dream team – team sports in a community of adults with intellectual disability, *Sport in Society*, DOI: 10.1080/17430437.2022.2097072.
- Oppewal, A., Hilgenkamp, T.I.M., Van Wijck, R., Schoufour, J.D. & Evenhuis, H.M. (2015). Physical fitness is predictive for a decline in the ability to perform instrumental activities of daily living in older adults with intellectual disabilities: results of the HA-ID study. *Research in Developmental Disabilities*, 41-42, 76-85. <https://doi.org/10.1016/j.ridd.2015.05.002>.
- Robertson, J., Emerson, E., Baines, S., & Hatton, C. (2017). Self-reported participation in sport/exercise among adolescents and young adults with and without mild to moderate intellectual disability. *Journal of Physical Activity and Health*, 15(4), 247-254. doi:10.1123/jpah.2017-0035.
- Stojanović, M., Aleksandrović, M., & Aleksić-Veljković, A. (2018). The effects of exercise program on the balance of young people with intellectual disabilities. *Facta Universitatis, Series: Physical Education and Sport*, 16(1). doi.org/10.22190/FUPES170626020S.

- Sumnuan, P., & Sukdee, N. (2022). The Development of a Physical Activity Model to Enhance Learning of Children with Intellectual Disabilities. *Journal of Positive School Psychology*, 6(3), 4514-4523.
- Tarani, L., Rasio, D., Tarani, F., Parlapiano, G., Valentini, D., Dylag, K. A. & Fiore, M. (2022). Pediatrics for disability: a comprehensive approach to the child with syndromic psychomotor delay. *Current Pediatric Reviews*. 18(2), 110-120). Doi:10.2174/1573396317666211129093426.
- Tekindal, M., ve Oğuz, Ş. (2020). Nitel araştırma yöntemi olarak fenomenolojik yaklaşımın kapsamı ve sürecine yönelik bir derleme. *Ufku Ötesi Bilim Dergisi*, 20(1), 153-172.
- Unson, C.J., & Lama, J.P.T. (2018). Applying nietzsche's ubermensch and kant's deontology in improving the attitude of karate tournament spectators. *Suri*, 7(1). 7(1), 94-105.
- Vuijk, P. J., Hartman, E., Scherder, E., & Visscher, C. (2010). Motor performance of children with mild intellectual disability and borderline intellectual functioning. *Journal of intellectual disability research*, 54(11), 955-965.
- Wu, P. F., Chang, Y. W., Chen, T. B., & Chang, L. C. (2021). The effects of integrated step training into the physical education curriculum of children with intellectual disabilities. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(21), 11340.
- Xu, C., Yao, M., Kang, M. & Duan, G. (2020). Improving physical fitness of children with intellectual and developmental disabilities through an adapted rhythmic gymnastics program in China. *Hindawi BioMed Research International*, 1-10. <https://doi.org/10.1155/2020/2345607>.
- Yuan, Y. Q., Wang, M. J., Zhang, Q. X., Zhang, Y., Wang, X. L., Hou, X., Zhang, S.H., & Liu, Y. (2022). Physical activity levels of children and adolescents with intellectual disabilities in Northern China. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*, 35: 752–760. doi: 10.1111/jar.12976.